

A lap szellemi részére vonatkozó
minden közlemény
Margitai József szerkesztő
névere küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendők az előfizetési díjak
nyitlitterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor.
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben,
Schalek H., Dukas M., Oppelik A.
„Általános Tudósítók” hirdetési osztálya Budapest.

Nyitlitter petőcsa 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye.

Közgazdasági közlemények

I.

A zabos búkköny termelésénél előforduló hibákról.

A zabos búkköny termelésénél, mint legáltalánosabban termelt takarmány növénynél néhol oly termelési hibák fordulnak elő, a melyek csak a megszokás alapján jöhetnek létre, mert ezeket szemügyre véve okvetlenül be kell látnunk termés eredményeink csökkentésére gyakorolt hátrányos befolyásukat. Mint ilyen, első sorban a vetésre szánt magkeverék összeállítására említhető fel azaz, hogy nem vételek figyelembe azon körülmény, hogy a búkköny a talajdonképeni fövetemény, továbbá, hogy a takarmány jóságának értékét nem a zab, hanem a búkköny szabja meg, a búkkönykeverék növekedésének arányában válik az kitűnő takarmány növényné s ennek arányában képezi különösen kalászosaink előtt a legjobb előveteményt; tehát a zab mintegy csak támasznak s tömeg szaporítású szögél.

Helytelen tehát azon eljárás, a midőn a búkköny kevesebb, vagy pedig egyenlő arányban vettetik a zabbal, mert ez által nemcsak hogy a zab növekedésének arányában csekélyebb lesz takarmányunk tápértéke is, de elesünk azon nagyon megbecsülendő közvetelt haszontól is, amely a zabos búkköny termelésénél annak kitűnő talajkímélő és talajgazdagító hatásában nyilvánul. A keverék aránya a különböző vidékek és talajok szerint változik ugyan, de legmeg

felelőbb, ha 2/3 rész búkkönyből és 1/3 rész zabból áll az.

Továbbá soha sem tévesztendő szem elől az, hogy a búkköny a fövetemény s így ennek fejlettségi foka határozza meg a kaszálás idejét nem pedig a zab állapota s általában akkor kaszalandó a zabosbúkköny, ha a búkköny virágzása már megkezdődött. A zabosbúkköny a buza legjobb előveteményét képezi; mivel pedig a buza alá istállótrágyát használni nem lehet, azt a zabos búkköny alá kell alkalmaznunk, a mi ugyan nem helyes eljárás, mivel így a zabos búkköny nitrogéngyűjtő képessége nem juthat érvényre, de ezen másképp segíteni nem lehet, különösen a magyar buzaféleségek egyik legnagyobb hibája jut érvényre, a megdülés. Az istállótrágyában azonban nem adjuk vissza a talaj foszforsav tartalmát oly mérvben, a mint az kívánatos volna s ezért a zabos búkköny alá, mivel a gabonafélék azt általában a legnagyobb mértékben igénylik, hatása a következő évben feltétlenül mutatkozni fog, mert a zabos búkköny a foszforsavat nem használja fel.

II.

A kerti minőség termelésről.

A kerti termelés legjövödelmezőbb gazdálkodási módozataink közé tartozik, a hol okszerűen járva el igen sokszor hihetetlenül szép eredmény jutalmazza fáradozásainkat, mert az aránylag igen kis területen oly jövödelme tehetünk szert, amilyent más gazdálkodási módozatokkal elérni nem áll módunkban.

Azonnal talán éppen azért, mivel a kert jövödelme bizonyos körülmények szem-mellartása mellett igen nagy lehet, sehol sincsenek egy bizonyos terület jövödelmezőségének tekintetében oly nagy eltérések, mint itt. Tehát bizonyos feltételekhez van ez is kötve, a melyek betartása vagy mellőzése emeli vagy csökkenti a jövödelmet is.

Eltekintve a rendes talajmiveléstől, ápolástól s más talajmunkáktól, a melyek a kert jövödelmezősége tekintetében eminens fontosságúak, vannak ezeken felül is még olyan tennivalók, a melyek fontosság tekintetében szintén ezek mellé sorozhatók. . . . . Ilyenek a jó minőségű vetőmag, jól átteleltet dugványok stb. használata, minden időben való vetés, ültetés és palántázás, rendszeres öntözés stb.

Ezeket felül soha semmi körülmények között nem mulasztandó el a kerti talajok rendszeres és bő trágyázása, mert csak így számíthatunk korai és nagy tömegű termésekre. A kert speciális trágyája a komposzt, a mely különféle kerti és konyhai hulladékokból készül, azoknak földdel való rétegzése által. A komposzt egymagában való alkalmazása azonban még korántsem elégséges, ha fentemlített célt tüztük ki magunk elé, mert a komposzt vagy keverék trágya korántsem tartalmazza a nitrogént olyan mennyiségben, hogy azzal megelégedhetnénk.

Minden piacra hozott kerti veteményeknek pedig jó és kiváltkép zsenge husanak kell lenni, mert annál keresettebbek s így annál jövödelmezőbbek azok. Vannak, nem mondom, olyan módozataink

TÁRCZA.

Kihalászott parthie.

Hogy hol és mikor szeretnék meg egymást tulajdonképen, egyikőjük sem tudta bizonyosan.

A bájos, szőke Elvira, — kinek más tulajdonsága mellett elvitathatatlan tulajdona volt: kedves papája ötezer holdcsekéje, — azt állította, hogy a tavaszi lövészenyen gyuladt szive lángra, midőn Aladár aranyásrga »Mucziája brilirozott az akadály versenyénél. Mig Aladár a »Schneidig« (bocsánat, erre nincs magyar szó) huszárhadnagy, akinek sok, kisebb-nagyobb hibája mellett az volt a legnagyobb hibája, hogy összes vagyon a aranyásrga Mucziája, meg három igazán remek-szabású aranyzinoros atillájából állott; a pünkösdi virágkorzó örökké áldott napját emlegette azon idő pontul, melyen Elvirája megpillantásakor egy addig még soha nem tapasztalt villamos áramszerű érzés járt át szivét.

Azt természetesen mindig elhallgatta, hogy azon a virág korzón az ügyvéd nagybácsi így szólt: — Látod öcsém, ha eszed volna, nem szaladgálról futó bolond módjára a sanszonettek után, hanem beleszeretnél abba a kis szőke lányba, ott ni, testvérek között is megér ötszáz-ezer forintot.

Pedig más — egyekben tiszta igazsága

volt Aladárnak, mert tényleg átjárta szivét e pár utolsó szó hallatára egy soha nem tapasztalt villamos áramszerű érzés — és beleszeretett szőke szép Elvirájába.

E naptól kezdve hiába várta a két orfeumos kisaszony a Schneidig huszárhadnagyot; hiába a virágáros leány, a czukrász, a fizető pinczér; a jó kuntschaft elmaradt.

Az eddig itt-ott kidobott pénzen egy támlás széket bérelt magának a színházban — a páratlan napokra.

Azt méltóztatna kérdezni, miért a páratlan napokra? . . .

Egyszerűen azért, mert kiphatolta a színházi titkárnál, hogy Elvirák is páratlan napokra béreltek.

Bérlétét nem fizette potyára.

Hűségesen eljár minden előadásra.

A »bánya mestert« látta negyvenszer, a »Szókimondó asszonyságot« huszor, és a »Dolovai nábob leányát« a »Három testőrt« összesen huszonhatszer; hanem azért tulajdonképen nem látta egyiket sem.

Bánta is ő akármint játszanak a színészek, törődött is ő avval, hogy sikerül a szinpadí játék? . . .

Ő igen okosan avval törődött, hogy az ő játéka sikerüljön.

Mert hát most egész komolyan belekezdett játékába.

Nincs könnyebb a világon, mint egy Schneidig huszárhadnagnak — aki tetőtől-talpig egy néz ki, mintha skatulyából vették volna ki — magára vonni a figyelmet.

Aladárnak is sikerült rövid idő alatt, úgy hogy a tavaszi lövészeny után már fulig szerelmek voltak egymásba.

Igy van azután félig-meddig mind a kettőnek igaz.

Aladár most már teljesen beleélve magát a gondolatra, hogy Elvira nélkül nem élet az élet s ahol tehethe, követte is mindenütt, mint a napot az árnyék.

A mama szivesen látta leánya körül forgozódni az elegáns ügyes katonát, s százszor elgondolta magában, mikor a két gyermek a sandolinban ringatózózt a városiget tükren, hogy mennyivel boldogabb lesz az ő Elvirája, nálánál a ki nem olyan Parlgy Jancsi mellett fogja leélni az életet, mint ő.

„Ah! ha ő valaha ilyen fess katonának lehetett volna a felesége!

Igy teltek a napok boldog ábrándok között, mikor egyszer csak Elvira apácskája így szólt Elvira mamácskájához:

— Málkám! . . . azt hallottam, hogy Elvira körül valami Stubli topodja a földet.

— Azt mondom neked, hogy ne bolondozzatok és meg ne haragítsatok, mert azt előre is kijelentem, hogy abból semmi sem lesz.

is és trágyaszereink, a melyek segítségével képesek vagyunk elérni azt, hogy veteményeink még ugyanazon korban is zsengőbbek és izletesebbek másokénál s ezen kellemes minőségüket sokkal tovább képesek megtartani s később fásulnak el, mint amazok, de ezen eredmény csakis nitrogén trágyafélések és pedig speciálisan a chilisalétróm alkalmazásával érhető el.

Az alispáni jelentésből.

A folyó hó 14-iki vármegyei közgyűlés elé terjesztendő alispáni jelentés szerint a vármegye területén a felnőttek közegészségi állapota az év első felében, eltekintve a légző szervek hurutos bántalma folytán megbetegedésektől, elég kedvezőnek mondható.

A gyermekek közegészsége nem volt kielégítő, mert a felnőtteknél említett bántalmakon kívül a bélhurut, roncsoló toroklob, vörheny, ugyszintén a vármegye egyes részeiben járványosan uralkodott kanyaró, hökhurut több áldozatot követelt.

A perlaki, csáktornyai és alsólendvai járásban tájkórosan uralkodó, a vármegye többi részében szórványosan előfordult trachoma megbetegedés volt összesen 2893, ezek közül gyógyult 592, elhalt v. távozott 28, további gyógykezelés alatt maradt 2373.

A trachomások gyógykezelését teljesíti 1 járási, 4 kör-, 1 községi és 2 állami trachoma orvos. A súlyos vagy otthon el nem különíthető és a rendelkezési órákon meg nem jelenő betegek pedig a perlaki és alsólendvai állami trachoma- vagy a vármegye két kózkórházában helyzetnek el megfelelő ápolás czéljából.

Az állategészségügyi viszonyok a lefolyt félévben általában kielégítőek voltak. A házsonállatok egészségi állapota a januártól márcziusig terjedő időszakban alig hagyott fenn valami kívánni valót, a ragadós állati betegségek kis területre szorítottak és kevés kivétellel csak szórványosan jelentkeztek. Később azonban, egyfelől a fedetési idény beálltával az ivarszervi hólyagos kiütés terjedt el nagyobb mértékben, másfelől a legeltetési idény kezdete óta a szarvasmarha állományban a léptenc és a sertésgöz üszök, míg a sertések között a sertésorbánc és a sertésvész okoztak nagyobb mérvű elhullásokat.

Örvedetes jelenség, hogy a léptenc és a sertésgöz elleni védőoltások — eme betegségek elleni küzdelemben az egyetlen megbízható fegyverünk ez idő szerint — fokozatosan tért foglalnak, úgy hogy a folyó évben már nemcsak a nagy és középbirtokosok majdnem kivétel nélkül, de a kisbirtokosok közül is számosan igénybe vették azokat. Ennek kedvező eredménye abban nyilvánult, hogy az olyan községekben, a melyekben máskor allandóan fordultak elő nagyobb számú elhullások, ez idén a nevezett betegségek alig néhány esete észlelhetett, s ezek is oly állapotok, melyek védőoltásban nem részesültek. Ezen körülmény azok elterjedését remélhetőleg még inkább elő fogja segíteni.

A ragadós száj- és körömlajás, melylyel ez idő szerint az ország nagyobb része fertözve van, a lefolyt félévben 3 ízben lépett fel a vármegye területén, úgy mint: február havában a sümegi járás Sarosd községéhez tartozó I majorban, s május havában pedig ugyancsak a sümegi járás Óhid községében, sőt az innét származó fertőzés-gyanus marhákkal a Karmacson tartott országos vásár közvetítésével a keszi helyi és a pacsai járásba is elhurczoltatt. Azonban mindannyiszor sikerült az azonnal foganatosított legszigorúbb zárlati intézkedésekkel, a fertőzés-gyanus állatok kinyomozásával és zár alá helyezésével a járványt ugyszólván félszékben elfojtani. Végül a harmadik járvány minden valószínűség szerint a július 8-iki balatonfüredi országos vásárra pestmegyei marhakereskedők által felhajtott marhákkal hurczoltott be, és terjesztetett el a tapolezai járás nagy részében, bár az sincs kizárva, hogy a szomszédos és szintén fertözött Veszprem és Somogy vármegyékbe történt a behurczolás.

A vármegye területén 1903 évi január hó 1-től július hó 31-ig előfordult tüzesékek száma 112 volt, melyeknél az összes elhamvasztott érték a hivatalos kárlevélbeli jegyzőkönyvek szerint 256 137 K-t tett ki, ebből biztosítva volt 155 635 K érték, s így a biztosítatlanul szenvedett kár 100 502 K-ra rug.

A tűz keletkezésének oka a fellesített vizsgálatok szerint 14 esetben gyújtogatás, 48 esetben gondatlanság, 3 esetben villámcsapás és 47 esetben kideríthetetlen volt.

A személy- és vagyonbiztonság a járási főszolgabirtoktól beérkezett havi, és a csendőrségi esemény jelentések szerint a lefolyt időszak alatt a vármegye egész területén teljeseen kielégítő és megnyugtató volt, fordultak ugyan elő egyes betérési lopások és kisebb tolvajlások számos esetei, tettesei azonban a csendőrség által legnagyobbbrészen kipuhatoltattak, s az illetékes hatóságoknak átadattak.

A folyó év május havában Horvátországban, s különösen vármegyénkkel közvellen határos Vasasd város környékén oly mozgalmak fordultak elő, melyek a muraközi lakosság személy- és vagyonbiztonságának megóvása szempontjából különleges irrtékedések foganatosítását tették szükségessé, melyek a kívánt mérvben megtelettven, a rendelkezésre álló eszközökkel a lakosságot minden meglepetés ellen biztosítani sikerült.

Ez idei termésünk vármegyei összege a múlt évi jó természettel szemben körülbelül 100,000 mázsával visszamaradt. Daczára az aratás folyamán uralkodott rendkívüli esős időjárásnak, a gabona minősége jórészt kielégítő, sőt részben a tavalyinál súlyosabb is, mert ez évben egyáltalán ritkábbak voltak a gabonák s aránylag kevés dült gabona találkozott.

Megnyugtató tényező a múlt évvel gyengébb természettel szemben azon jelenség, hogy kiscgazdáinknak ezidén nemcsak jobb, de tisztább és súlyosabb gabonái is vannak mindazon vidékeken, ahol a múlt évben a csapás számba menő elgazosodás és eldülés oly nagy veszteségeket okozott.

Gabonáinkban aránylag legelőbb kárt tettek az egerek és buzánkban a rozsdák.

A gyakori esősékek elősegítették a tengeri és burgonya fejlődését is, mely mindkét fontos növény ez idő szerint vármegyénkben kifogástalanul áll. Kedvezett a junosi és júliusi havi sok csapadék a takarmány és czukorrépának, a kerti veteményeknek, a len és kender fejlődésének.

Szőlőterületeinket a múlt évben hirtelen beállott fagyok jórészt még betakaratlan állapotban találták, mivek folytán szőlőink a zord januári hidegben fagykárokat is szenvedtek. A hűvös tavaszi időjárás is hozzájárult ahhoz, hogy szőlőink fejlődése csak lassan indulhatott meg.

— Az én kis vagyonom nem arra való, hogy elfuttassuk; ami egyébiránt a doigot illet, ezentul én nélkülem nem mentek sehová! **punktum!**

Nohiszen, látni kellett volna a Málka mama arczát erre a kijelentésre.

Mert bizony nem csekély ijedelem az, mikor egy férj és apa, aki a világ minden kincséért sőt vált meg soha a magassarku magyar eszmájától, szépen szívott darunyaku tájték pipájától, s a bajuszát »tisza-ujlaki«-val sodorta: a nagyságos asszony feleségét és vényes kisasszony leányát, minden áron mindenrová elakarja kisérni.

Kicsi hujja, hogy mind ketten sóbálványnyá nem váltak.

Máli mama tudta, hogy a férje karának ember, s a mit mondott megmondta, azt is tudta, hogy ha ellene mernek mondani az elhatározásnak, felpakolja őket mind a 23 kalapascatulájával együtt a nagy bőrső cocsira s egyszerűen kiköltözteti őket Mányosra.

— Akkor azután minden, de minden veszve van. Szokása ellenére belátta Máli mama, hogy itt az egyszerű hallgatni kell, s . . . valamit tenni.

Aladár még az nap egy »kis levélké«-t kapott, melyben arra intetik, hogy holnap délutáni kirándulásánál okvetlenül hagyja otthon az aranyzinoros atillát s okvetlenül »szivil«-ben jelenjen meg, mert különben lehetetlen a közeledés. Egyébiránt »nyájában« mindenről felvilágosítást adnak a Máli mama sorai.

Kinos egy ut volt az a két hölgynek a városligetig. Először is nem merték bevallani, hogy kocsin szoktak kijárni a városligetbe s így gyalog kellett megtenni az óriási utat.

Másodszor pedig borzasztóan restelték, hogy a papa ezutal nem térvén el szokásától — rátilított az Andrassy-uton a szépen szívott darunyaku tájtékpipára s ugy kopogott mellettük az aszfalton magassarku eszmájával.

A világrét se néztek volna se jobbra, se balra, nehogy valakinek fogadni keljen a köszöntését.

Végre rémesen kifáradva kiérték a — városligetbe. A papa gyanusan tekintgetett körül, hogy nem lát-e előbukkanni valamelyik bokorból egy aranyzinoros atillát? de csendes volt a láthatár.

Az egész tavon egyetlen sandolin himbálódzott, abban sem katona ült, hanem egy szürke ruhás czivil.

Elvira tehát rábocsátotta a vizre.

Később azután jött kisebb-nagyobb társaság, néhány fiatal ember is, — csak a huszárhadnagy nem jött sehoh.

A papa meg volt elégedve; sőt hogy egy kicsit kipihente magát, egészen jól mulatott a csonakosok ügyes játékán.

— Nézd! — szólt Málkájához, mily nyílegyenesen tart erre Elvira, s mily sebesen követi az a szürke ruhás fiatal ember, s nem bírja utófélni.

— Érdekes, nézd hogy nő, majd megint hogy fagy közöttük a távolság.

Most körbe hajóznak, most megint egye-

nesen. De jól hajt ám az a szürke ruhás fiatal ember is. Csinos fu.

Mig a papa ezeket szép sorban elmondogatta Málkájának, a két csónak folyton játszodozva egymással közeledett a part felé.

Már csak néhány meter távolra lehettek, mikor valami olyan történt, aminek a papa felét se vette tréfára.

Elvira — ugyanis — visszafordult csónakában, hogy megnézzé, mennyire hagyta el üldözőjét, mikor a csónak egyensúlyt veszve: fölbillent, s Elvira a kis hamis belebukott a félméteres vízbe.

— Leányom! — kiált az apa rémülten — kezded kapja ki életedet menti meg.

(Máli mama ezalatt állítólag elájult.)

De minden csak egy pillanatig tartott.

Az a másik csónak ugyanis éppen jökor érkezett Elvirához (kinek le kellett kuczorogni hogy nyakig legyen a sekély vízben) s az a szürke ruhás fiatal ember halálmegvetéssel dobta magát utána a vízbe (a vakmerő).

Mire néhány csónak, katasztrófát sejtve a helyszínére ért, akkora Elvira már régen a parton volt, s remegve, zokogva borult papukája kelébe.

(Máli mama erre felébredt.)

Az életmentő Aladár pedig dideregve fogadta a jól megérdemelt apai áldást.

Képzhetni aztán Elvira apukájának megletését, mikor másnap a hivatalos jegyváltáson rájött, hogy kinek is adta tulajdonképenléányát? . . .

De bizony már azon a doigon nem lehetett segíteni! . . .

Kilátásaink ez idő szerint csak gyenge középtermésre mutatnak, melynek minősége reménytelőleg a tavalyinál jobb leend.

Az ápril hó derekán vármegyénkben leeseit hó tömeg behatása alatt a legszebb virágzásban levő gyümölcsfáink termése ez időn is jórészt megsemmisült, mely körülmény iga a köznép élelméze, valamint a gyümölcsből nyert pénzbevételek elmaradása szempontjából — vármegyénkre nézve is — sajnosnak jelezhető.

K Ü L Ö N F É L E K .

— **Esküvő.** Murkovics József csáktornyai vasuti tiszt folyó hó 1-én tartotta esküvőjét Golubics Ilonka kisasszonnyal Sárdon.

— **A dévai m. kir. állami tanítóképző intézet** III. és IV. éves növendékei Boga Károly igazgató, Kolombán Samu, Szalatics Reszó és Kibédi Lajos tanárok vezetése mellett folyó hó 2-án három hétig tartó tanulmány utra indultak. A kiránduló társaság folyó hó 9-én délután a budapesti személyvonattal Csáktornyára érkezett. A vasuti állomáson a csáktornyai áll. tanítóképző intézet igazgatója és tanári kara fogadta az érkezőket. A kirándulók Csáktornyán a tanító-képző vendégei voltak. Itt az első délután a tanítóképző megtekintésére és pihenésre fordították. Másnap, 10-én délelőtt 8 óraker a tanítóképző gyakorló iskolájában egy minta-tanítást hallgattak s azután a »Zrinyi-vár«-at és a várost nézték meg s délután a »Zrinyifalvi«-erdőben levő »Zrinyi-Emlék«-hez akartak elzárándokolni, ebben azonban a nagy eső meggátolta őket. 11-én reggel utaztak el Csáktornyáról Zágrábon keresztül Fiuméba, honnan Dalmáciába s Bosznia-Hercegovinába megy a társaság.

— **Népfőlkélok ellenőrzése.** A népfőlkélok ez évi időszaki jelentkezése Csáktornyán a községüzánál folyó év október hó 2. és 3-án, Stridón pedig október hó 5-én a körjegyzői irodában, mindig reggel 8 órától kezdve fognak megtartatni. Még pedig: Csáktornyán okt. 2-án a csáktornyai, csáktornyavidéki és murasiklósi, jegyzőségbeliek; okt. 3-án a drávavásárhelyi, bottornyai, beliczei, drávacsányi és vizeszentgyörgyi jegyzőségbeliek. Stridón okt. 5-én a stridói, felsőmihályfalvi, muraszentmártoni, és muraszerdahelyi jegyzőségbeliek.

— **Katonaló vásárlás.** A varasdi 10 huszárezred lóvásárló bizottsága Csáktornyán a »Zrinyi«-szálloda előtti téren folyó hó 25-én délután 4 órától 5 óráig katonai háttas lónak alkalmas lovakat fog vásárolni. Megvásárolnak minden jól termelt, hibátlan nemesebb és jobb véralkatu s az említett czelnak megfelelő lovat 4 éves kortól 7 éves korig, 158 centiméter magasságtól, 166 centiméter magasságig.

— **A Muraközi Tanítókör** ez évi rendez Rákóczy Ferencz ünneplésével egybekötött közgyűlését október hó 3-án d. e. 10 óraker Csáktornyán, az áll. polg. iskola tornacsarnokában fogja megtartani. A közgyűlés előtt 8 óraker az áll. népiskola I. osztályában az irvaolvasásból a phonomikai módszer szerint az illető osztálytanító gyakorlati tanítást tart. I. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Megnyitó. 2. Évi jelentés a választmány működéséről. 3. Jellemképzés a népiskolában. Előadja: Tihányi Lajos ráczkanizsai néptanító. 4. A közgyűlés elé tartozó folyó ügyek. 5. Tisztujtás. II. Rá-

kóczy Ferencz ünneplése. 1. Rákóczy Ferencz életét és működését méltatja Zrinyi Károly áll. tanítóképző tanár. 2. Rákóczy. Költemény Gyulai Páltól. Szavalja: Grau Géza gyakorlóiskolai tanító. 3. Az ünneplés alkalmával az áll. tanítóképzőintézet ifjuságának. A közgyűlésre, melyet boldogult Rákóczy Ferencz fejedelem lelküdvéért 9 óraker tartandó ünnepies »Requiem« előz meg, a »Muraközi Tanítókör« tagjait és a népoktatás ügyének barátait tiszteletteljesen meghívja. Mindszenty Károly, körelnök. Társaságában a »Zrinyi«-szálló nagytermében. Egy teríték — 4 fogás — ára bor nélkül 2 K 40 f.

— **Kinevezés.** A vallás- és közokt. miniszter Kovács Mária Izabella okleveles tanítónőt a turcsicscei állami népiskolához tanítónővé nevezte ki.

— **A csáktornyai áll. tanítóképző** intézetben a beiratkozások és javító vizsgálatok folyó hó 11-én voltak. 12-én reggel 8 óraker tartották a »Veni Sancte«-t s 9 óraker volt az iskolai év ünnepies megnyitása. Beiratkozott a négy évfolyamra 114 tanítólélt, kiket a ministerium még a juniusi határozata alapján vett fel. Ezek között 40 első éves kik 150 folyamodó közül lettek kiválasztva, a többiek pedig, azok kik már a múlt évben is tanulói voltak az intézetnek.

— **A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület** szeptember hó 20-án a Farkashegyi állami szőlőtelep megtekintése czéljából gazdasági társas kirándulást rendez, a melyre l. cz. egyesületi tagok ezennel tisztelettel meghivatnak azon kéressel, hogy ezen tanulásban minél számosabban részt venni sziveskedjenek. Program: Megérkezés Csáktornyára Nagykanizsa felől reggel 6 óraker, Zalaegerszeg felől reggel 1/2 9 óraker. Találkozás: a »Zrinyi«-szállodában. Indulás pont 9 óraker reggel bérkocsikon az állami szőlőtelepre. Erkezés 10 1/2 óraker a telepre. Megtekintése a telepnek. Pont 12 óraker villásreggeli. 1/2 1 óraker indulás kocsin tovább Stridóra. 1/2 2 óraker érkezés Stridóra, társaságban a vendéglőben. 4 óraker megtekintése a vidéknek a Strigovcsákról vagy Robádiáról. Este 7 óraker indulás vissza Csáktornyára. A telepen Ulicsny Károly sz. b. ker. felügyelő röviden ismerteti a vidék topographiai viszonyait s a vihargyúzással 1900. év óta elért eredményeket Felső-Muraközben. Rossz idő esetén a kirándulás nem tartatik meg. Jelentkezni lehet szeptember hó 15-ig az egyesületi titkárnál. Kocsikról gondoskodva lesz.

— **Gazdtalan lovak.** A szomszédos Stájerország Fridau községében 4 drb. gazdtalan ló van őrizet alatt. Jogos tulajdonosa marhalevéllal való igazolás alapján az állatokot átveheti.

— **Az iskolaév kezdete.** A csáktornyai m. kir. állami polgári fiu- és leányiskolában az 1903/4-ik iskolaévre a beiratások szeptember négy első napján tartattak. Szept. elséjén délután voltak a javító vizsgálatok. Szept. 5-én ünnepies »Veni-Sancte« és az iskolaév megnyitása, szept. 7-én pedig a rendez előadások megkezdődtek. A fiúiskolába beiratkozott 127, a leányiskolába 66 tanuló. Ezek osztályonként a következőképp oszlanak meg. Az I. oszt. 39, II. oszt. 33, III. oszt. 22, IV. oszt. 27, V. oszt. 3, VI. oszt. 4 tanuló. A leányiskolában az I. oszt. 32, II. oszt. 13, III. oszt. 13, IV. oszt. 8 tanuló.

— **A cseplőgépeknél készletben tartandó első segélynyújtáshoz** szükséges szerek tárgyában, a m. kir. belügyminister a követ-

kező fontos rendeletet bocsájította ki: A cseplőgépek körül gyakran fordulván elő életveszélyes sérülések, az első segélykezelem nélkül való nyujthatása czéljából a földmivelés- és kereskedelemügyi minister urakkal egyetértőleg a következőket rendelt: Minden cseplőgép üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádogból, vagy keményfából készült szekrényekben a következő anyagok tartassanak készletben: 1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 grmos csomagokban. 2. 3 méter sterilgaze üvegben — 1 méteres csomagokban. 3. 5 drb. mullpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú. 4. Egy drb. flanelpólya, 10 cm. széles, 5 méter hosszú s egy drb. flanelpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú. 5. Két drb. Esmarch-féle háromszegletes kendő. 6. Egy liter 1:1000 oldat szublimat veresre festve. Felírás: méreg, — seb kimosására. 7. 500 □ cm. cinktapasz. 8. Egy drb. 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummi szövet-pólya. 9. Egy tuat közönséges nyevzelt vattatábla. 10. 300 grm. tiszta vaselin. 11. Egy drb. nagybób kötszer-olló. 12. 20 drb. biztosító tű. 13. Néhány tábla varga-kéreg. 14. 10 drb. fasin 20—60 cm. hosszúságban. 15. Egy drb. mosószappan. 16. Egy darab körmökefe. 17. Két törülközőkendő. 18. Egy ivópohár. 19. Egy evőkanál. 20. Egy kausuk-genycsésze. 21. Egy mosdótál. 22. Egy drb. Volkman-féle sín és egy karsin fehér bádogból vagy drótkosárból. 23. 100 grm. törköly- vagy szilvapálinka. 24. 100 grm. tiszta borecset. Amennyiben valamelyik cseplőgépnel a most leirt mentőszekrénynél tartalmasabb és nagyobb arányú kifogástalan mentőszekrény már meg volna, a géptulajdonos új mentőszekrény beszerzésére nem kötelezendő. A mentőszekrény kellő használhatása czéljából megkövetelem azonban, hogy a cseplőgépnel foglaltoskodók közül legalább is két egyén — még pedig első sorban maga a gépet kezelő gépész — az első segély nyujtásában kellő jártassággal bírjon.

— **A csáktornyai iparos tanoncz iskolában** a beiratások folyó hó 13. 14. és 15-én lesznek. Még pedig: 13-án délelőtt 8 órától 11-ig, 14. és 15-én délután 4-től 5-ig. Az iskola év megnyitása 16-án délután 5 óraker lesz. Az igazgatóság e helyen is figyelemzteti az érdekelte gazdákat, hogy tanonczaitkat a tent jelzett időben annyival is inkább irassák be, mivel a későbbi beiratkozásoknál a már addig eltelt idő igazolatlan óráknak fog tekintetni.

— **Tűz Szelenccén.** Folyó hó 2-án reggel 4 óraker Koszédnár János szelencczei lakós ottani udvarán levő istállója kigyuladt s az istálló tetőzete és a padlason levő takarmány elégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen ugyan, de ugylátszik, gyujtogatás okozta. A kár 320 K, melyből biztosítás révén 200 K. térül meg.

— **Lopás.** Folyó hó 1-én Hamer György 14 éves suhancz Novák Flóriáné zárt szobájába az ajtónak kulcsal való fölnyitása után, behatolt s onnan egy darab 20 K-ás bankjegyet ellopott.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, Margitai Jožefa urednika u Čakovec.

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: u svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i f.l računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse«, »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Prestanak nedeljnoga posluvanja.

(dalje.)

IV.

Do poldanašnje dvanajst vure zvršavajući zanatni posli.

1. Kod brijačov, borbeljov njihovoj hiži, od onoga vremena pako samo pri hižah, ako budu pozvani.

2. Kod pisanja s mašinom gde se ima brzama i bez odvlačanja delo zvršiti.

3. Kod takovih dugovanjeh, koja bi se mogla pokvariti, dopušteno je da se ima gore primiti i odvoziti takaj, najmre: piva živuće pernate stvari, friški sad, friško kuhanje, friško meso, riba zaklana mladina, zaklana divjačina, jajce, mleko puter, sir, ova se imadu dugovanja na železnici gori vzeti i takaj odonut odvoziti, kod takovih mestah, vu kojih kolodvor, vlaki dojdou po poldašnoj 12 vuri.

4. Kod malih zanatnikov odredjenih malih poslov poprava.

5. Ako hižni gospodar radi za peći nese k peku od testa ili budi mesa vu pekaru slobodno se prime, medju tim vendar samo tim načinom, da ovaj isti gospodar samo svojim jednim pomoćnikom, koj ovaj posel samo rad na se vzeme obavlja, od 10. vure do poldanašnje 12. vure.

6. Kod mesarov i klobasičnih zanatnikov delanje prodaja i odpošlanje je slobodno.

V.

Pred poldan do 10 vure zvršavani zanatnički posli.

1. Svake svakdanašnje življenje potrebne stvari najmre: povrtelje, sol, melja, cukor, kafa, svake fele vrsti začimbe vino, thea rum, za kuhanje, meso i t. d. prodaja, i iz šlacuna dimo odnešenje nije prikratjeno.

2. Pekarski zanatnički posli, ovdie se razumeva iz pekovskih mihejov prodaja i k domu poslanje takaj.

3. Ako na nedeljne dneve spadne tjedni sejem prodaja i vožnja dopuštena je.

Po zvršenim prestanka dneva danu, zanatničko posluvanje imade se započeti.

1. Od nočne 1. vure. Osim pekara, — svake vrsti za jesti potrebna dugovanja pripravlanje i odpošlanje na kuliko ovih vrstih dugovanja potreboća sobum donaša.]

2. Od jutrašnje 3 vure: Pripravnost foringaša i kakova pogodba bila je na činjena.

3. Od jutrašnje 5 vure: Za življenje potrebna dugovanja i pitvinah prodaja, kod dotičnih mestah.

4. Od jutrašnje 6 vure: Što se pekaru

tiče: — svi k ovomu, spodobni zanatni posli.

Pečničko kurilo pako buduće ovo ne zvršava dolična pekara pomoćnika osoba, nego njegovo družinče, zato ovo nespada med zanatnike, i radi toga na ovo posluvanje se ne razprestira na 1891. godine včinjeni XIII. zakonski paragraf.

Kaj je novoga?

Zrinylev spomenik.

Dr. Vlasic Gyula gospodin minister za podignjenje Zrinylev spomenika odlučil je 1000 korun na pomoć. Buduć pako orsačka komisija za prikladno je našlo plana spomenika, pogodba se načinila s budapeštanskim Szász Gyula zvanim vličarom, koj je osobiteša delja na spomeniku svojom lastivnom rukom delal, kamenarsko delo pako predal je Tersztenyak Bódogu čakovčekomu kamenaru. Kamenarske poslje već od 6 tjednov 4 kamenarski detiči vu ovim jednu jesu sgotovili, na tuliko, da se već, sada k zidanju fundamenta pripravljaju. Buduć pako ono mesto, na kojem bude podignjen rečeni spomenik, je jako mokro, zato neobhodno potrebno bube onu stran s ciglom zazidati, kaj opet vnogo strškov, zavidalo bude. Na opomenuti se ima, da

Z A B A V A .

Iz života jednog krvnika. (hóhér.)

Frajman.)

Kad sam prošle godine na mojem putovanju kroz korušku, tirol i bavorsku došel u Solnograd i tam se nekoliko dni zadržaval, došel sam kroz moje prijatelje, kojih imam u Solnogradu i okolici, kakti nekadašnji solnogradski dijak, na stoline, sa niekom penzioniranim majorom pl. R. . . . . u doticaj, pak jer je rečeni officir za svojih mladih lietah, kakti soldat većinom u magjarskoj bil, to ga je veselilo kad sam mu ja — i opet kakti peštanski dijak, u spomenku mu nekoja poznata lica nabrajal. Tako je n pr. mojega profesora Dr. Balaszu i Dr. Linzbauera osobno poznal, te mi je opet sa svoje strani imenoval gospodu u Pešti na koje sam se ja dobro siećal iz mog dijačtva. Najviše pak ga je zanimalo i bilo je videti, da mi zavidja, što sam ja generala Görgeya videl i poznal, (baš je za mog školovanja bil u Peštu kod svoga brata, tamošnjeg fiskališa), a on ga nije videl, jer

kod Világosa taj major nije bil, a poslie opet Görgey-a nije bilo u magjarskoj do 1867-e godine. I ovak smo se, ja s majorom, rado sastajali svakog popoldneva na času pive sad u ovom vrtu sad vu onom, kakovih je pun Solnograd.

Ali kaj je za me najvriednije bilo, to je bilo to, da je taj sedamdeset i pet godišnji officir bil baš osobno prisutan, za onda još kakti kadet, pogubljenju onih 13 magjarskih generalah, koje je bezdušni Haynau dal pogubiti dne 6-ga oktobra 1849. Taj major je meni o onom krvniku i o žrtvah znal puno i liepim predavanjem pripoviedati a ja sam si u knjižici olovkom bilježil. Da pak mi je sve istinito pripoviedal, onak kak je videl to sam siguran, jer sam ga baš za to prosil, najglasivši da ću o tom pisati u »Muraköz.« a on mije odgovoril, da bude to dobro i da oni, koji budu u Muraközu taj žalostan dogodjaj po njegovom pripoviedanju čitali, budu jedni od onih, koji budu čitali baš onak, kak je to bilo, jer on je rekul, da je u više miestih o tom čital, ali riedko, da je bilo strogo verno opisano, ili je bilo nešto izpušćeno ili opet nešto prideto, ali njegovo je istinito

i baš onak kak je bilo: on je osobno prisustvoval.

Poznato je, da je 6-ga oktobra 1899 odkrit spomenik i obavljena svečanost žalosti u Aradu, radi u istom varauš, dne 6-ga oktobra 1849 po austrijskom ratnom sudu osudjenih i pogubljenih trinajst magjarskih generalah koji su se za slobodu borili.

Moj postenjak, očevidac ove žalostne parade poslie Világosa, često se je u pripoviedanju odprto izrazil, da je taj čin bilo u Aradu jedno suvišno, u nebo kričeće krvoločtvo, bez kojega bi poviest puno liepše izgledala. A kad to može osuditi i za suvišno držati jedan bivši austrijski officir, onda mora i istina biti, da se je tu pravica izbilja prekoračila.

Pogubljenje rečenih trinajst honvédskih generalah, obavil je stranom krvnik Boll, koj je u to vrijeme po magjarskoj dosta posla imal — zalibože. — Na devetih tih nesretnikah je osudu ovršil Boll na vešalima, a četirem koji su bili na strijelanje osudjeni je oči zavežuvati.

Veli moj major, da je bilo vrlo zanimivo u ono vrijeme Bolta poslušati, kojim strohopočitanjem je on o tih muževih

ovaj kamen, koj za spomenik hasnuval se bude, iz Estergom — varmegije iz tak — vanoga mesta Haraset je sim dopeljani, kaj se tiče kamena, je jako tvrd, koj glede njegove kakvoće i cene pripodabljja se k črleno marmorskomu kamenu.

Nadjamo se da rečeni spomenik za dva tjedna čisto gotov bude, nego vpelovanje njegovo samo dojučega ljeta vu majušu mesecu bude se pripetjalo, kajti okolo njega potrebiti mali vrt i ovoga zgotavljanje samo sad na jesen i zagod na prouletje moguće bude zvršiti.

Grof Feštetics Jenő.

Milostivni gospodin Grof Feštetics Jenő minuće meseca 28 dana posle podne od svojega putovanja dimo je došel. Njegova najprveša skrb tako rekuć bila je, da prama železnici vodjenoga tak zvanoga ut ut, na kojem već minuće godine počel je šetališće delati odredil je, da se nadalje na njem delo obavlja.

Gospodin grof svojom lastovitom rukom namatal je one strani, koje se budu za park hasnuvale. Poljeg takovoga načina još ove jeseni bude navožen i s drevjum nasadjeni.

Čakovečka velika občina radi ove dobre za segurno bude s iskrenom zahvalnostjum prama gospodinu grofu. Tekuće meseca drugoga dana pako gospodin grof pogledal je na Zrinyi pijacu ono mesto, gde bude podignjen Zrinyi spomenik. Gospodin grof bil je dober 200 kol zemlje i za fundament potrebiti 5500 ciglov prikazati i na lice mesto iz svojom prilikom postaviti. Gospodin grof koj se na tak zvani Zrinyi spomenik na tuliko brini i tuliko alduje, naj prime najtoplju zahvalnost.

Svećenička imenuvanost.

Kornfeind Jenő svećenik, Korufeind Nandor dravavašarhelyskoga notariuša sin, zagrebačkih višeših skolah za kateketu je imenuvani.

Imenuvanje.

Trebiczky Jožef diplomeranoga navučil-

telja vu Szent-Liszló državnih skolah za urednoga navučitelja imenuval je ministar.

Kradja.

Novak Ilona iz Felsőhideghegya potepanjka augusztusa 27. dana od Vizinger Štefana dravavásárhelyskoga stanovnika jednu žepnu vuru je posvojila. — Novak Ignac rackanički stanovnik, od Posedi Ferencza iz Végfalvi stanovnik vu Ligfalvi na murskom potoku ležečega njegovoga melina 1 vreće pšenice je vkral.

Strelajuć bojtár.

Prošastnog meseca 17. dana poslje podne okolo šeste vure Hobor Juraj Zrinyifalvinski bojtár i Nemeč Jožef Zrinyifalvinski gospodar — vu spomenku — se — bili po rekli jesu, kad je već na oštro bilo došlo, bojtár vzeze iz svojega žepa pištolju i na Nemeča strelji. Na sreću, da kugla samo malo bila njega ranila. Medjutim vendar strelajućega bojtara žandarstvo je javilo kotarskomu velikomu sudcu.

Nesrećna familija.

Iz Nagybecskerek telegrafiraju: Vu celoj Torontal varmedjiji s velikem pomiluvanjem jesu prama Žurka Zamphir govosdianskomu zemeljskomu gosponu, koj je vu dvemi meseci zgubil svoju tuvarušicu i troju svoju decu. Tuvarušica je pred osmi meseci po dugom betegu vumrla, za nekulikimi tjedni zatim nasledovala nju stareša, poslje pako mlajša kćerka, pred nekulikimi dani pako jeden osem ljet star sin njegov, kad se kupal, vu Bega zvanim potoku se v topil.

Nemški cesar vu Magjarskim orsagu.

Iz Beča javiju: Vilmoš cesar, kak je već ovo konačno dokončano septembra 12. ravno ob polnoći dojde vu Mohacs, tamo si odmah na parobrod sedne i vu Belényére ide Frigyeš nadhercega imanje na vadasiju. Vadasije do 17. budu se držale, kad nemški cesar još ov dan na večer vu

Beč odputuje kamo 18-ga prije podne došel bude. Vu Beču dva dni bude se mu dil nemški cesar.

Jožef nadherceg je betežen.

Jožef nadherceg kak žalostno čuti imamo, sad nedavno se prehladil i sad već više danov vu postelji betežen leži. Nadherceg, kak njemu doktori tolnacijju, nebude prisutan kod letošnjega manovera.

Hettyey biskup je vumerl.

Magjarske katolicke cirkve jeden glavni duhovni pastir po imenu Hettyey Samuel pečuhski biskup ove dane na njegovu vumerl je. Vu tuđji zemlji stisnul je svoje oči za naveke, vu Karlsbadu, kamo sad ni davna otisel si je iskati polešćicu, proti svojemu težkomu betegu.

Izgorela je cela letina.

Žalosten glas javiju iz Nagyvaradina, koj od sedemeset familijah siromastva glasil Kardóe po telefonu obavestili jesu nagyvaradinskoga vicišpana, da vu Kardó susedstvu za nekoliko korakov daleko od občinske hiže vužgalo se celoga sela skupa zvoženo i vu kupe složeno snopje. Miškolci Ferenc vicišpan je odmah javil pogibelnost Nagy Marton kotarskomu sudcu, koj s petimi žandari popašči se van na pogibelno lice mesto. Doklam je Nagy Marton veliki sudec s žandari van došel vu Kardó zvano mesto, da pri gašenju posle svoje mogući bi bili zvršavati, do četiri mekote velika prostoru celja je plamnju stala. Ognja je iz mlatečke mašine lokomotiva jedna iskra zrokuvala. Do večera zgorela je ljudem sva njihova letina iliti pripovnost, kvara do 150 jezber korun šacaju. Ova pogibel je do sedemeset familijah je na veliku siromastvo spravila, kajti vu celoj občini ne samo da je njim kruha vzela, nego za sejanje seme je takaj na nikaj došlo.

Žalostnoga leta spomenek.

Žalostnoga ljeta došastnost obslužaval jesu tekućeg meseca desetoga dana. Pred petimi ljetni prije toga na ovaj dan došel

govoril. Na pitanje: »Jeli ste se sa osudjenici spominali?« Je sa niekom svečanostju odgovoril: »Samo sa Damjanićom sam na njegov vlastiti zahtjev, prije ekucije zajedno zajtrekuval, sa ostalom gospodom nisam imal čast se spominati.« — Kada je generalu Schweidelu prije strieljanja imarubcom oči zavezati, je rekel: »Liepo prof sim vašu exellenciju, da bi se dostojali pokleknuti.« —

On je i od tih nekojih žrtvah imal i uspomene, a uzeta na kojem su bili običeni si je sva spravil, te ih je i poslie mnogomu pokazoval svako numerirano tak, da je točno mogel označiti, koje je čije bilo. Polag vlastitog pripoviedanja, obavljal je on tu svoju žalostnu službu posve hladnokrvno; niti prije niti poslie executie nije nikada bil uzrujan. On se je prama osudjenomu uvijek vrlo voljko i uljudno ponašal. Poslie justificiranja onih generalah u Aradu, je jednom prilikom rekel: »Ja imam tu žalostnu službu, pak sam samo vršil svoju dužnost. Ako nebi ja bil, tak bi bil netko drugi.«

Iz Pešte je Bott došel u Brno, gde je bil i penzioniran. Po njegovoj smrti se je u njegovoj zaostavštini našlo: 12 zaručnih

prstenah, 6 pečatnih prstenah i više urah sve zlato a uspomene viešanih.

One kobne godine 1848. bil je u Beču ratni ministar grof Latour umoren, pak si je istoga dana, jednu godinu kasnije Haynau izabral da magjarskoga ministra praesidenta grofa Batthyanya dade u Peštu streliti, pri Vilagosu zarobljene generate u Aradu vešati, a one pri Komaromu zarobljene strielati.

Na taj krvoločni način dokončali su toga dana u Aradu, najme 6-a oktobra 1849, svoj za domovinu slavni život na vešalima magjarski generali: Aulich, Damjanić, Knezić, Lahner, Leiningen, Nagy — Šandor, Pöltenberg, Török i Vécsey. A strieljani su bili: Kiss, Lazar, Dessewffy i Schweidel.

U pol šest sati u jutro toga dana, pričela je ta Haynauova žalostna predstava sa strielanjem generalah: Kiss-a, Lazara, Schweidela i Dessewlyja. Moj pripovedač, za onda bivši kadet, vodil je onoga cuga soldatah na stratište, koji su bili odredjeni za pucanje

Cieli jedan bataillon infanterije vodil je četiri delikuenta na stratište: sva četvorica bila su jednako običena: crne hlače i

črnu attilu pak glace — rukavice. Kada su se soldati namiestili, bude osudjenim odsuda ratnog suda još jednom pročitana. Schweidel se je još srdačno oprostil od svog svećenika, minorite Bardócz-a, Ernest Kiss isto tak od svojega, Dessewffy je svojemu dal list, kojega ga je prosil, da njegovoj gospoiji preda, a Lazar je prosil, da ga nebi dugo mučili.

Nekoliko minutah zatim je executija bila zvršena a cvrstoga karaktera i vierni sinovi domovine kakti stekli psi postrelani.

Poslie kako su rečeni četiri generali kleknuli na zemlju a krvnik Bott im je svakomu rubcem oči zavezal, dal je officir sablom znamenje za pucanje. Salve su zagrucele i trojica od njih su ležali mrtvi u travi, Kiss Ernest je još klečal nepomično te je tekar poslie druge, tako zvane »decharge milosti« srušil.

Ostali devetorica generali bili su naveliki prostor, pred varaškimi vratil tvrdjave, izpeljani te onde jedan za drugim na vešalima pogubljeni. Moj major — pripovedač za onda kadet, bil je u onom okrugu soldatah, koji su viešala obkolili i obkolena držali, dok je bil tomu umorstvu kraj; (ba-

je taj žalosten glas, da vu Genfu vromili jevu magjarsku kraljicu. Ovo izvanredno pripćenje zavdalo je žalost monarkije svakomu puku, nego osobito pako magjarskoga orsaga, kojega puk izvrstnom ljubavju lebdil je vrh svoje mile kraljice, dobro poznato bilo je Erzsebet kraljice ujezinomu srdcu, koja s gorućom ljubavjom nadomestila je ovu ljubav.

Na ovaj žalosten dan plemenite kraljice spomenek jače i jače se oživljuje. Orsaga na sve strani žalostne svečanosti zvršavale se jesu i svaki magjarski clovek s turobnim srcdem zmisilil se nanju, koja i na tronuša visini morala je takaj vnuog trpeli i zvanrednom smrtjom vumreti.

Vu Budapeštu službena meša vu Matjaš zvanog cirkvi, vu kojoj se kralji korunuju, bila je obdržana. Pri rekviemu s velikom asistenciom sam h rceg primaš Vaszari Kološ je pontificiral, koj radi toga vre prednekulikimi dnevi iz Esztergoma vu Budapešt se dopelal. Na korusu pako glasoviti, Vavrinec Mor korusa ravnatelj je dirigiral, da tužna svečena služba božja još vekšu vrsienost postigne.

Poslje napade.

Szabó Peter (ministerijski sluga ove dane se razlutil na svoju ljubenu, po imenu Szabo Ilonu i vu naglih čemerih petkrat strelil je prama njoj. Pucu na sreću samo jedna kugla bila je trefila, i ona tak na lahkoma, da ravno nikakve rane njoj nije zrokovala. Szabo Peter se vendar jako bil prestrašil i odskočil je. Detektivli su ga iskali, ali najti njega mogli nisu. Drugi dan pako on sam se bil javil pred nadkapitanskim uredu. Szabo Ilona je takaj žnjim bila došla

— Včera jako sam se bil prestrašil, zato otišed se jesam skrivat. Nisam imal mira nigde zbog moje Ilone. Danas sam dimo došel i videl jesam da njoj kvara nisam učinil, daklje zato sam došel, da povem, da doma jesem. Nek me neiščeju duže.

rem tim imenom («Mord») je moj pripovedalac do justifikacije nazival, anda je stavu neposrednoj blizini tak, da je sve posve dobro videti, dapače i čuti moget.

Jožef Nagy — Sandor je prvi izašel iz tavnice, a zadnji je bil Damjanic, koj se je i na kolih vozil, jer si je nogu prelomil bil.

Damjanic je pozval krvnika, da se šnjim zajedno vozi, kaj je ov i učinil, a uzput mu je rekeli: «Vi ste danas moj najbolji prijatelj.» te ga je zagrlil.

Za ferial ure marsa se je već videlo iz daleka stratište sa devet stupovi. Damjanic je jedini uzput pušil cigaru. Kad je ta žalostna povorka prispjela na stratište okrene se Lemingen prama sprovdajućim svećenikom riečmi: «Hoćemo svi zajedno moliti!»

Poslje pročitanja odsude, dal je Vécsey kroz patra Šujanskya krvnika prositi, da šnjim i njegovimi kameradi čoviečanski postupa, na što je krvnik patru odgovoril: «Velečastni gospodine, neka budu umirena brutalnost nije nikada moja stvar bil.»

Prvi je bil justifikirani Pöllenberg, a onda su išli za njm Török, Lahner, Kuezić i t. d. Medjutim je Lemingen kleknuil na zemlju te je olovkom napisal poslednji oprostni list na svoju gospoju. Kad mu je

Taki su protokola vzeli gori i njega zadržali. Kaj je Iloni čisto nikak bilo pri volji. Nikak si nije mogla bila prerazmeti, poradi česa su zadržali njenoga dragoga tamo, pokohdoh je samo jedna kugla nju trefila i nju samo nekaj malo postrugnuila.

Europejski cvetni vrt.

Medju zemeljuoga morja njegovih bregovih od Monakoe počemši do Toulonige razprestira se Europejski cvetni vrt.

Odovud pošilaju osobito vu zamskim vremenu — Europe — na vse — strani varoše friško — cvetje. Vu Nizzi — — 1902. godine od — novembra — počemši do 1903. junuša zadnjega do sto dvadeset jezer friškoga cvetja bilo je odposlano. Ovomu čudnovito velikoga kupa cvetju tri milione frankov znašala je vrednost. Iz Kanessa i Grasseba ravno tuliko cvetje bilo je odposlano. Varaške krajine senokoše levendula i rozmariu cvetje na milione nje pokriva. Črez leto do dva miliona kil od levendule listja predelaju radi vugodne dišeće duhe, koje po priliki do sto jezer kil olja bude. Friškoga listja meter cent osem frankov vrednosti ima. Pod oljkovoga drevja senom strahovito vnuogo fiole povaju. Prošastnoga ljeta od osemdeset jezer kil fiole vugodne duhe načiniili jesu iz jazmina, rozetina, katrože, nareissa i od svake tele ružah dišeću duhu pripravljah jesu. Vu Grasseba parfium varošu, ne samo da vugodno dišeću duhu delaju, nego svake tele dišećega sopuna takaj.

Strelanje na manövru.

Vu Budweisu su se ove dane soldačke vezbe obdržavale. Pri ovih vezbah su soldati na svojega lastovitoga oberštera streljali, na kojega su srditi bili. Pet kuglah je letelo na oberštera, ali ni jedna nije njega pogodila. Vezbu su taki dokončali i iztragu podigli proti celomu regimentu. Do vezda još nisu zeznuli, gdo je s kuglami strelal.

Na smrt opsudjeni.

Vu Rostovu su se soldati pobunili proti

bilo železje iz ruku skinuto, progovoril je prama soldatom nekoliko rieči, u kojih je tvrdaju, da je on prigodom Sturmiranja Budma, tobož nekuliko austrijskih oficirah pušil potajno ubiti, kakti potvoru, ocrnjavaju i skroz neistinu i zmišljatim zgosal. Grof Vécsey bil je zadaj pogubljen i ovak se je tragedija u Aradu zvršila.

Moj pripovedalac — major, cesarski austrijski bivši soldat, za ono vrijeme neprijatelj magjarah u ratu, je rekeli, da ovo uje bilo justifikiranje već sem unverzeichlicher Masseurand (baš njegove rieči), koj se nebi nikada bil dogodil, da bi makar kojemu goder drugomu generalu — izvan Haynaua bil poslje rata ratni sud povieren; dapače je svim sigurnostju tvrdil, da kad bi to bilo u Schickovih ili Radetzkievih rukah, ni jednomu generalu se nebi las iztrgal, jer osuda na smrt je lebdila jedino na nekopimi od omih, koji su se prije u sigurnom mjestu nadajpali, nego li je svemu konec bil. — A aradsko krvavo dielo je svaki austrijski officir opsudjival sa indignacijom, samo na glas se nije smelo reči.

Ovako moj pripovedalac, penzionirani major, gospodin pl. R.

Em. Kollay.

svojim oficirom. Vojnički sud je izmed pobunjenih dva na smrt, deset pak na temnicu odsudil.

Veliki oženj.

Vu Zsarnóczy bil je 9-ga ovoga meseca veliki oženj. Sedemdeset hiž je zgorelo. Jedna stara ženska je vužgala jednu hižu ar su ju zbog kradje guskah kaštigali. Ljudi su ju hoteli vu oženj hititi, ali žandari su ju obranili i vu rešt odegicali. Vnuog stanovnikov je bez kruha ostalo.

Nekaj za kratak čas.

Strašna zamišljenost.

Jeden stari profesor, koj je bil navek jako zamišljeni, kak po navadi svi profesori, jedanput otiđe v krčmu obedovati i da si je već salvěta za goler v tekuil, misleći da je pri barbēru veli kelneru:

«Mi pazite, kaj mi ovu bradvaku za levom vuhom neodrežete z britvum!»

Oholjen bogec.

Bogec: Milostivni gospone! — prosim za malo almuštvo. Osmero dece i betežna žena mi gladuju doma.

Gospin: Primite, u imate korunu, ali ve idem k vam, da mi pokažete to decu i betežnu ženu.

Bogec: (predi vžep porine korunu) Je bogme, taki. Kaj mislite vi kaj ja za peneze kažem moju familiju? Sam ne obnoel!

Se razmi.

Burkuš: Ja imam takvoga doktora prijatelja, kojega beležniki nigdar niču jen jaj nezgovoriju.

Bundek: No, pak sto to more biti?

Burkuš: Koršmit —

Vu krčmi.

Nespreten kelner v dilen po hrbtu poleje jednoga gosta s juhom, na kaj ov srdito zakričel:

«Ti vol kaj si napravil?»

Naj mi odprostiju — veli kelner — taki nju donesem drugo juhu

Koj je i vu nesreći gšeltzman.

Salka: Jaj, jaj zaglehen zaj! Gatt über die Welt! Snel, snel, Daffi! Naegeha jedni su Kobi je pogutnuil jeden zlatni iglic.

Daffi: (vurmaher, vurar) O waj, was — hal gemacht unzere eucige Kobi? Jednoga zlatni iglic phogutnuil! Sreklil! Pak ču si ga ima apetu na iglic, zakaj si ne pogutnuil jedne srebrna iglic, ne najenput teier goldene iglic!

Kapral kakti filozof.

Kapral: Dečki, ako bi slučajno da v Afriku trefili i tam med one črnce došli, ki čoveče meso jeju, i ako bi vas već vlonec porinul makar bute već na pol kuhani, ako spazite kojega officira, budi kapral ili firer — i onda ste dužni svu jakost spraviti i poleg prepisa njemu salubirati, drugič vas čaka šest vur rešt — buczos karikajat a bundasanak!

Kam se ne dobro žuriti.

Punica: Idi k vragu v pekel!

Zet: Oh, k čemu bi se žuril i tam bi se mi dva žišli!

Hrusóczy Elek.

A rég óta jól bevált

534 24—

MAGGI-**IZESITŐ
ELŐNYEI**

- Finom ízt** kölcsönöz leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb.; tekintetben páratlan a maga nemében és utóérhetetlen.
- Nagy kiadóssága** folytán használatúal takarékoskodni kell, nehogy az étel ízét elyujomja,
- Kényelmes használat** ellentétben a tömött huskivonatokkal.
- Olcsó ár** mivel már üvegecskéken 50 fillértől kezdve kapható és az üres üvegecskék legolcsóbban utántölthetnek.

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889 és 1900-iki párisi világlkiállításokon, (Maggi Gyula bírálótag).

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja bellődi

GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész-egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/3 palack 5 korona 1/2 palack 2:60

Kapható: CSÁKTORNYAN,

TODOR R.-utóda fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és élelmiszerek vizsgáló intézete által Wien ** IX. Spitalgasse 31. **

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és élelmiszerek vizsgáló intézete által Wien ** IX. Spitalgasse 31. **

910. 25—52

Gabona árak. — Ciená žitka.

1 m-mazsa.	1 m-cent	kor fill.
Buza	Pšenica	14:20—
Zab	Zob	10:60—
Rozs	Hrż	10:30—
Kukoricza új	Kuruza nova	10:80—
» » ó	» stara	00:00—
Árpa	Ječmen	10:60—
Fehér bab új	Grah belj	15:00—
Sárga » »	» žuti	13:20—
Vegyes » »	» zmješun	12:00—
Lenmag	Len	18:00—
Bükköny	Graborka	11:00—

1903. 3780. szám tkvi

Arverési hirdmény.

A perlaki kir. bíróság, mint tkvi hatóság közli, hogy Embrens Iván muravidi lakosnak, Horvath Rókusné szül. Meszarics Regina muravidi lakos elleni vhajt ügyében 60 K. 80 f. és 12 K. 10 f. árverési kérvényi költség kielégítése végett a nagykanizsai kir. tszék s a perlaki kir. bíróság területén fekvő a muravidi 1978 szlykben felvett 4040/17 hrszámu ingatlan 95 K. és a muravidi 1259 szlykben felvett 1. 87/6 hrsz. 261 népsorsz. ház, udvar és kert a vhajt. törv. 156 §-a alapján egészen 816 K. kikiáltási árban, mint becsárban az

1903. évi október hó 5-en d. e. 10 órakor

Muravid község házánál dr. Kemeny Fülöp ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó árverésen eladati fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt, a fenti kikiáltási ár 10-át bánatpénz fejében letenni kötelesek.

Periakon, 1903. június 6-án.

536

Első kézből; a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban.

Első magyar hangszergyár

villamos erőre berendezve.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, hangszerállító

a Rákóczi javított Tárogató egyedüli feltalálója
Budapest, II. Lánchíd-utca 5.

Vádjai a saját gyárban készült összes réz-, fa-, fuvó- és vonós-hangszeretek. Hegedűk, gordonkák, bögök, fuvolák, klarinetek, trombiták és cimbalmok.

Tárogató ára 30 firtól (60 kor.) felebb, iskola hozzá ingyen.

Zenekarok teljes felszerelése olcsó árban, előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikák elpusztíthatatlan erős hangokkal.

Javitások speciális kivitelben gyorsan s szakemberen eszközölhetnek, vonós hangszerek a legújabb találmány hangfokozó gerendával, melyért garantiát vállalok.

ÁRJEJYZÉK minden hangszerről külön-külön kérendő, mely bérmentve megküldetük.

529 1—19

3806 sz./1903.

Arverési hirdmény.

Csáktornya nagyközség helypénzszedési jogának bérbeadása tárgyában kötött bérleti szerződés 1. év végevel lejárt; miért is az említett jognak újabb 3 évi azaz 1904. év január 1-től 1906. év december hó végéig terjedő időre írásbeli zárt ajánlat útján leendő bérbe adására

flyoló év október hó 15. napjának d. e. 10 órája

Cs. ktornya község háza tanácsstermébe ezennel kitézetek es oda bérletni szándékozók ezennel meghívotnak

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a község házán betekintheők.

Csáktornyan, 1903. szeptember hó 12-én.

Az előljáróság.

531 1—1

Egy csésze jó tea kedvelője mindig csak

INDRA TEÁT

kér, mely Kína, India és Ceylon legfinomabb teáinak keveréke. Valódi csakis eredeti csomagolásban.

Főraktár:

Mráz Testvérek

Csáktornya. 527 2—30

Magyar Remekírók.

A magyar irodalom főművei.

Megjelenik, félévenkinti 5 kötetes sorozatokban, összesen 55 kötetben ára 220 korona.

Megrendelhető:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvkereskedésben

Csáktornyan.

Mindenemű javítások.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy **arany-, ezüst- és kinaezüst-áru üzletemet**

és órás műhelyemet

helyben Csáktornyan, a Hirschmann-féle házban (**volt Hessel-féle helyiség**) **f. évi október hó 1-én** nyitom meg.

A n. é. közönség szíves párfogását kérve vagyok

teljes tisztelettel

Herlinger Sándor.

526 2—

Nemesfém-töredékek vétele magas napi áron.

A postahivatalal szemben.

Volt Hessel-féle helyiség.

Alapos hegedű és zongora oktatásra, valamint elemi és polgári iskolai tanulók részére magán-órák adására vállalkozik

513 3—3.

Agots Arzen,

Csáktornya, perlaki-utca,
Horváth Balázs-féle ház.

Ugyanitt egy 7 változatú, alig használt fész-harmonium és 1 kitűnő angol vizsla jutányos áron eladó.

ÜZLETTEM

 f. hó 15.től

az eddigi

NEUMANN ALBERT-féle

helyiségben létezik.

Hessel Jakab

955 18—